

Vraag nr. 29
van 31 oktober 1996
van de heer JOHAN MALCORPS

Ecologische-investeringssteun en ecologiesubsidies
– *Beleid*

In 1994 werd 7.830 miljoen frank uitgegeven aan ecologie-investeringen en 1.095 miljoen frank aan ecologiesteun voor middelgrote en grote ondernemingen, en 1.289 miljoen frank aan ecologie-investeringen en 193,4 miljoen frank aan ecologische steun voor kleine ondernemingen. Dit vertegenwoordigt een niet onaardig aandeel van de globale investerings- en expansiesteun aan de verschillende types van ondernemingen.

In het perspectief van de keuze voor duurzame ontwikkeling van de Vlaamse regering is het belangrijk om weten of deze subsidies aan bedrijven ook echt een omschakeling naar meer duurzame productieprocessen mogelijk maken en of in het verlengde daarvan ook afgeleide werkgelegenheidseffecten vastgesteld kunnen worden.

1. Zijn er reeds cijfers bekend in verband met steun aan ecologische investeringen en ecologische steunmaatregelen voor 1995 ?
2. Kan de minister een overzicht geven van het soort van investeringen of activiteiten dat wordt gesteund en van de ondernemingen of sectoren waar de meeste subsidies worden verstrekt ? In welke mate blijft het beperkt tot ingrepen in bedrijven die moeten worden beschouwd als "end-of-the-pipe"-ingrepen (vermindering van de vuillast bij omzeggens gelijkblijvende producten en productieprocedures) ?
3. In welke mate worden ecologisch innovatieve investeringen en activiteiten gesteund ? Is er hierbij een afstemming op vormen van wetenschappelijk onderzoek naar duurzame ontwikkelingsprocessen ?
4. Wat zijn de werkgelegenheidseffecten van de verleende ecologische subsidies ? Wordt er voorkeur gegeven aan investeringen of activiteiten waarbij milieu en werkgelegenheid hand in hand gaan ? Is de minister zeker dat ecologiesubsidies niet worden misbruikt in het kader van rationaliseringsmaatregelen die zelfs jobs kunnen kosten ?
5. In welke mate is er een afstemming op de Presti-programma's (preventiestimulerende

programma's) van de minister bevoegd voor Leefmilieu ?

Antwoord

1. In 1995 werden bij de middelgrote en de grote ondernemingen voor 8.432 miljoen frank investeringen als ecologisch waardevol aanvaard op een totaal van 38 miljard frank gesubsidieerde investeringen. Hierop werd 1.162 miljoen ecologiesteun toegekend, wat overeenkomt met 14 % steun, een lichte daling ten opzichte van 1994.

Bij de kleine ondernemingen werden van de 36 miljard frank gesubsidieerde investeringen 789 miljoen als ecologisch waardevol aanvaard. Hierop werd 119 miljoen frank ecologiesteun toegekend, 15 % van de aanvaarde investeringen.

Bij beslissing van 5 april 1995 nam de Vlaamse regering een aantal besparingsmaatregelen inzake de economische expansiesteun. Een aantal van de maatregelen had betrekking op de toepassing van het ecologiecriterium. Meer bepaald werden de richtlijnen voor het toekennen van ecologiesteun vanaf 1 april 1995 voor de middelgrote en grote ondernemingen en vanaf 1 juli 1995 voor de kleine ondernemingen aangepast aan de EU-kaderregeling inzake ecologiesteun.

De ecologiesteun kan vanaf voormelde data enkel worden toegekend voor :

- ecologisch waardevolle investeringen ;
- buitengewone investeringen gericht op grondstoffenbesparing, recyclage en duurzaamheidsverbetering ;
- energiebesparende investeringen, voorzover hiermee aanzienlijke voordelen voor het milieu worden bereikt en de steun noodzakelijk is, gelet op de kostenbesparingen die door de investeerder worden gemaakt.

Investeringen gericht op kwaliteitszorg en veiligheid komen niet meer in aanmerking voor ecologiesteun. Er wordt niet langer een forfaitaire ecologiesteun toegekend aan bedrijven met als activiteit "bestrijding milieuverontreiniging".

Deze wijzigingen hebben tot gevolg dat de ecologiesteun in verhouding tot de totale steun is afgenomen.

2. Op deze vraag kan geen eenduidig antwoord worden gegeven. Het computerbestand van de administratie maakt geen onderscheid tussen end-of-pipe-technieken enerzijds en procesgeïntegreerde technieken anderzijds.

Het soort van investeringen waarop ecologiesteun wordt toegekend, ligt vast in de richtlijnen en de EU-kaderregeling.

De ecologiesteun wordt uitsluitend toegekend op de ecologische meerkosten van een investering.

Voor het jaar 1995 werd voor de middelgrote en grote ondernemingen een overzicht gemaakt van de investeringscategorieën waarop de ecologische investeringen betrekking hadden. Dit overzicht wordt als **bijlage** toegevoegd (tabel en grafiek 1). Meer dan 70 % van de aanvaarde investeringen wordt onder de noemer "milieueffecten" gebracht. Hierbij kan het gaan om waterzuiveringsinstallaties, luchtzuivering, voorkomen van afval of bodemvervuiling en voorkomen van geluidshinder. Het kan ook zijn dat er tegelijkertijd op verschillende elementen en op grondstoffenbesparing wordt ingewerkt (en dan zou het bijvoorbeeld om een procesgeïntegreerde techniek kunnen gaan) maar dit kan uit de huidige organisatie van de gegevens niet worden opgemaakt.

Ter verdere illustratie volgen de cijfers voor 1995 van de positieve beslissingen inzake ecologie, onderverdeeld in de compartimenten van milieueffecten :

compartiment water : 114 positieve beslissingen
compartiment lucht : 76 positieve beslissingen
compartiment afval : 25 positieve beslissingen
compartiment bodem : 8 positieve beslissingen
compartiment geluid : 7 positieve beslissingen.

Sommige bedrijven komen in verschillende compartimenten voor indien hun investering zowel gevolgen heeft voor bijvoorbeeld lucht, afval en water.

Als **bijlage** vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger ook de verdeling voor 1995 van de aanvaarde ecologische investeringen over de economische sectoren voor de middelgrote en grote ondernemingen. Ook bij de kleine ondernemingen zijn de aanvaarde ecologische investeringen het grootst in omvang in de metaalverwerkende nijverheid, de sector van de kunststoffen en de voedselverwerkende nijverheid.

3. Tot het wijzigen van de richtlijnen op de economische expansiesteun door de Vlaamse regering van 5 april 1995 bestond er een artikel dat een forfaitaire steun aan bedrijven in de milieusector (van 15 %) mogelijk maakte. Dit artikel werd afgeschaft om onze richtlijnen in overeenstemming te brengen met de EU-kaderregeling.

Tot voor kort werd er bij de beoordeling van aanvragen om ecologiesteun gebruik gemaakt van een indicatieve "Lijst Technologieën". Om ervoor te zorgen dat ecologiesteun vooral wordt gericht naar de ecologisch innovatieve investeringen, wordt deze lijst in 1997 herwerkt en wordt er door deskundigen beslist welke processen en procédés als ecologisch innovatief worden aanvaard. Deze lijst wordt periodisch aangepast met nieuwe technologieën.

In één en dezelfde aanvraag om expansiesteun kan er op een gedeelte van de investeringen steun voor innovatie worden toegekend en voor het gedeelte van de ecologische meerkosten kan ecologiesteun worden toegekend. De combinatie van steunvormen in één aanvraag kan enkel voorzover de maximumsteun, zoals opgenomen in de verschillende richtlijnen, niet wordt overschreden.

Bij de behandeling van aanvragen voor expansiesteun wordt nagegaan of er voor dezelfde investeringen geen subsidiëring via IWT (Vlaams Instituut voor de Bevordering van het Wetenschappelijk Technologisch Onderzoek in de Industrie) of andere kanalen plaatsvindt.

4. Ecologiesteun wordt enkel toegekend op de "ecologische meerkosten" van een investering en niet op een volledig investeringsprogramma. Bovendien wordt er expliciet rekening gehouden met de toename van de productiecapaciteit bij het berekenen van de ecologiesteun.

Vermits capaciteitsuitbreiding expliciet wordt uitgesloten, zal de ecologiesteun geen nieuwe werkgelegenheid teweegbrengen in de gesubsidieerde ondernemingen. Indirect is er wel creatie van werkgelegenheid in de milieuproducerende sector.

Voor de niet-ecologische investeringen is de creatie van werkgelegenheid wel een belangrijk criterium. Steun voor bijkomende werkgelegenheid wordt pas toegekend nadat een onderneming heeft bewezen dat zij effectief de tewerkstellingstoename heeft gerealiseerd die zij in haar aanvraag heeft vooropgesteld. In 1995 werd er door de verschillende kleine onderne-

mingen samen een toename van de tewerkstelling in het vooruitzicht gesteld van 6.557 eenheden. De ervaring leert dat hiervan door de kleine ondernemingen 25 a 30 %, wordt gerealiseerd.

Bij de middelgrote en grote ondernemingen werd een toename van 3.741 eenheden vooropgesteld. Dit cijfer sluit, weer volgens de ervaring, dicht aan bij de realiteit. Ondernemingen hebben 2,5 tot 4 jaar, naargelang het om kleine, respectievelijk middelgrote en grote ondernemingen gaat, de tijd om deze tewerkstellingsgroei te bewijzen.

De kans dat ecologiesubsidies worden misbruikt in het kader van rationaliseringsmaatregelen lijkt me vrij beperkt, gezien het restrictief gebruik van de ecologiesteun.

5. Presti is een preventiestimulerend programma, gesteund door de Vlaamse minister van Leefmilieu en OVAM (Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaams Gewest), met als doelstelling het opzetten van sensibiliseringsprogramma's ter voorkoming van milieuhinder in economische sectoren, met speciale aandacht voor mogelijke toepassingen door kleine ondernemingen.

Hiervoor worden door federaties van bedrijfssectoren programma's opgezet in samenwerking met milieuadviseurs. In een eerste fase omvatten deze programma's een studie om de toestand op milieuvlak in die sector te inventariseren en een onderzoek naar economisch haalbare preventieve maatregelen. Vanuit de resultaten van die studie, waarin bedrijven worden betrokken, wordt een sensibiliseringsproject uitgewerkt voor de hele sector en meer in het bijzonder voor de kleine ondernemingen (ondernemingen met minder dan 100 personeelsleden).

Op dit ogenblik is Presti 1 op het punt gekomen waar resultaten worden gepubliceerd. Vooral de stand van zaken in de verschillende sectoren is een interessante materie die nauwkeurig zal worden bestudeerd in mijn administratie. In de loop van 1997 zal immers de "Lijst Technologieën" worden aangepast. Informatie vanuit de Presti-programma's kan hierbij nuttig zijn.

In de mate dat ondernemingen investeringen realiseren die vanuit het Presti-programma worden aangemoedigd, kunnen zij hiervoor een beroep doen op expansiesteun en eventueel, wat de ecologische meerkosten betreft, op eco-

logiesteun. Het dient dan steeds te gaan om investeringen die resultaten op milieugebied bereiken die aanzienlijk verder gaan dan de opgelegde milieunormen.

Bijlage

Economische expansiewetgeving
Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie (FEERR) – MGO
Jaar 1995
Steun aan ecologische investeringen

1. Verdeling van de aanvaarde ecologische investeringen over de investeringscategoriën (in procent van het totaal)

Categorie	%
Energiebesparing	11,76
Grondstoffenbesparing	7,76
Kwaliteitszorg	6,81
Milieueffecten	71,63
Veiligheid	2,04
Totaal	100,00

2. Verdeling van de aanvaarde ecologische investeringen over de economische sectoren (in procent van het totaal)

Sector	%
Bouwmaterialen	1,40
Bouwwerken	0,75
Chemie	33,16
Diensten	2,77
Drukkerijen	0,69
Energie	0,06
Glas	1,31
Handel	0,09
Horeca	0,03
Hout	3,61
Metaalverwerking	34,91
Niet-elders genoemde	0,01
Papier	0,75
Rubber	4,01
Textiel	5,57
Vervoer	0,14
Voeding	10,73
Totaal	100,00

(Stand 3/10/96)